

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“31” VIII 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Бізнес у сфері послуг»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробник

Нетудихата К.Л.

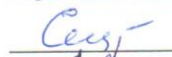
Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

Гарант освітньої програми

Семенчук І.М.

В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

Директор Навчально-наукового інституту
післядипломної освіти

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Гроші та кредит	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Бізнес у сфері послуг»	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання		
Навчальний рік	2020-2021 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	4	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	
	36	
	66	
Відсоток аудиторного навантаження	45	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Гроші та кредит» є вивчення теоретико-методологічних засад і організаційно-правового механізму функціонування в ринковій економіці грошей, кредиту і банків.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є з'ясування сутності, функцій та ролі грошей і кредиту; механізму функціонування грошової системи; закономірностей функціонування валютного ринку і валютної системи, грошового ринку; засвоєння ролі, специфіки та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання і населення в Україні.

Передумови вивчення дисципліни. Дисципліна «Гроші та кредит» є логічним продовженням вивчення таких дисциплін, як макроекономіка, мікроекономіка, економіка підприємства, історія економіки та економічної думки.

Очікувані результати навчання: поглиблення знань студентів в галузі грошей та кредиту; розвиток аналітичних здібностей; формування практичних навичок управління; формування у студентів сучасного економічного мислення.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

–закономірності організації та функціонування грошово-кредитних відносин в умовах сучасного суспільного відтворення;

–закономірності грошово-кредитного обігу в умовах ринкового господарства; принципи та форми організації сучасної грошово-кредитної системи;

–особливості вітчизняної та зарубіжних ринкових моделей грошей і кредиту;

–характеристики ринку позичкових капіталів, грошового обігу, банків та банківської діяльності;

–функціонування спеціалізованих небанківських інститутів;

сутність методів, принципів та інструментів грошово-кредитної політики.

має вміти:

– вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах грошово-кредитного характеру;

– аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному грошово-кредитному ринку;

– прогнозувати майбутній розвиток грошово-кредитних відносин.

Програмні компетенції та результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК)

–Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. (ЗК1)

–Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. (ЗК2)

–Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

(ЗК6).

Спеціальні компетентності (СК)

–Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності (СК1)

–Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин (СК3).

–Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур (СК9).

Програмні результати навчання

–Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях (ПРН 1).

–Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності (ПРН 2).

–Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (ПРН 5).

–Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці (ПРН 11).

–Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. (ПРН 13).

– Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності бізнесу, в т. ч. у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури та чинних правових норм. (ПРН 19)

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
	Змістовний модуль 1. Грошовий обіг та його регулювання			
1	Сутність і функції грошей.	1	2	4
2	Грошовий обіг і грошові потоки.	1	2	4
3	Грошовий ринок та фондові біржі	1	2	4
4	Грошові системи та товарні біржі	1	2	4
5	Інфляція та грошові реформи.	1	2	4
6	Валютний ринок і валютні біржі.	1	2	4
7	Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика.	1	2	4
8	Роль грошей у стимулюванні розвитку бізнесу	1	2	4
9	Теорія грошей	2	4	5
	Змістовний модуль 2. Кредит та кредитна система суспільства			
10	Сутність, форми, функції, види кредиту	1	2	4
11	Кредити у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	1	2	4
12	Теоретичні засади процента.	1	2	4
13	Фінансове посередництво грошового ринку.	1	2	4
14	Теоретичні засади діяльності комерційних банків.	2	4	5
15	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління.	1	2	4
16	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх підтримка бізнесу в Україні	1	2	4
	Всього за курсом	18	36	66

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№ лек.	Тема заняття / план
1	Тема 1. Сутність і функції грошей. 1.1. Походження, сутність та концепції виникнення грошей 1.2. Форми грошей 1.3. Функції грошей та їхня еволюція 1.4. Роль грошей у розвитку економіки
	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки. 2.1. Сутність та економічна основа грошового обігу 2.2. Модель грошового обігу. Грошові потоки та їх балансування 2.3. Маса грошей в обігу. Грошові агрегати та грошова база 2.4. Швидкість обігу грошей та закон грошового обігу
2	Тема 3. Грошовий ринок та фондові біржі. 3.1. Сутність та особливості функціонування грошового ринку 3.2. Структура грошового ринку 3.3. Попит на гроші 3.4. Пропозиція грошей 3.5. Фондові біржі у механізмі функціонування грошового ринку
	Тема 4. Грошові системи та товарні біржі 4.1. Поняття та елементи грошової системи 4.2. Система металевих обігу 4.3. Системи паперово-кредитного обігу 4.4. Товарні біржі, види, функції та операції
3	Тема 5. Інфляція та грошові реформи. 5.1. Сутність та закономірності розвитку інфляції 5.2. Види інфляції 5.3. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика 5.4. Грошові реформи та методи проведення їх
	Тема 6. Валютний ринок і валютні біржі 6.1. Суть валютного ринку та основи його функціонування 6.2. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валют 6.3. Валютний курс та чинники впливу на нього. Регулювання валютного курсу 6.4. Валютні біржі, види, функції та операції 6.5. Форекс
4	Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика. 7.1. Механізм формування пропозиції грошей. 7.2. Державне регулювання грошового обороту та місце в ньому грошово-

	<p>кредитної політики.</p> <p>7.3. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.</p> <p>7.4. Монетизація бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні</p>
	<p>Тема 8. Роль грошей у стимулюванні розвитку бізнесу</p> <p>8.1. Характеристика особливостей функціонування ринкової економіки.</p> <p>8.2. Принципи функціонування ринкової економіки та бізнесу.</p> <p>8.4. Передавальний механізм впливу грошей на бізнес: поняття, структура, характеристика окремих каналів.</p> <p>8.5. Особливості передавального механізму в трансформаційній економіці України.</p>
5	<p>Тема 9. Теорія грошей</p> <p>9.1. Металістична теорія грошей</p> <p>9.2. Номіналістична теорія грошей</p> <p>9.3. Кількісна теорія грошей</p> <p>9.4. Дж. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей</p> <p>9.5. Сучасний монетаризм</p>
6	<p>Тема 10. Сутність, форми, функції, види кредиту</p> <p>10.1 Загальні передумови та економічні чинники виникнення кредиту</p> <p>10.2. Необхідність і сутність кредиту. Форми кредиту</p> <p>10.3. Функції кредиту та класифікація кредиту</p>
	<p>Тема 11. Кредити у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності</p> <p>11.1. Міжгосподарський кредит</p> <p>11.2. Банківський кредит</p> <p>11.3. Споживчий кредит</p> <p>11.4. Міжнародний кредит</p>
7	<p>Тема 12. Теоретичні засади процента.</p> <p>12.1. Позичковий процент</p> <p>12.2. Чинники впливу на розмір ставок за кредит</p> <p>12.3. Функції та види позичкового проценту</p>
	<p>Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку.</p> <p>13.1. Сутність, призначення і види фінансового посередництва</p> <p>13.2. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва</p> <p>13.3. Небанківські фінансово-кредитні установи</p> <p>13.4. Договірні фінансові посередники</p> <p>13.5. Інвестиційні фінансові посередники</p>
8	<p>Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків.</p> <p>14.1. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків</p> <p>14.2. Пасивні операції банків</p> <p>14.3. Активні операції банків</p> <p>14.4. Банківські послуги</p> <p>14.5. Стабільність банків та механізм її забезпечення</p>
9	<p>Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління.</p>

15.1. Загальна характеристика центральних банків та їх еволюція15.2. Функції центральних банків15.3. Становлення та система управління НБУ15.4. Грошово-кредитна політика НБУ15.5. Європейська система центральних банків

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх підтримка бізнесу в Україні

16.1. Міжнародний валютний фонд та його діяльність в Україні16.2. Світовий банк16.3. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції16.4. Європейський банк реконструкції та розвитку

3.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

У процесі проведення семінарських занять студенти повинні отримати знання з теорії грошей і сучасного монетаризму, грошового ринку та грошових систем, кредитних та валютних відносин для розвитку грошової систем.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених питань.

Семінарські заняття стимулюють розвиток продуктивного мислення студентів під час обговорення проблеми, що розглядаються; створюють безпосередній контакт викладача зі студентами, залучають студентів до дискусії.

№	План семінарського заняття
1.	Тема 1. Сутність і функції грошей. 1. Походження грошей. 2. Суть грошей як загального еквіваленту і абсолютно ліквідного активу. 3. Гроші як гроші й гроші як капітал. 4. Форми грошей та їх еволюція. 5. Функції грошей. Функція міри вартості. 6. Функція засобу обігу. Функція засобу платежу. 7. Демонетизація золота. 8. Еволюція кредитних грошей.
2.	Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки. 1. Поняття грошовий оборот, його економічна основа, основні суб'єкти та ринки, які він обслуговує. 2. Характеристика грошового обігу як складової грошового обороту. 3. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. 4. Розрахунок швидкості обігу грошей. 5. Сутність та вимоги закону кількості грошей, необхідних для обороту. 6. Вплив швидкості обігу на масу та стабільність грошей. Механізм забезпечення стабільності грошей.
3	Тема 3. Грошовий ринок та фондові біржі 1. Економічна структура і характеристика грошового ринку. 2. Інструменти регулювання грошової маси в обігу. 3. Мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші. 4. Попит на гроші та його складові. 5. Трансакційний та номінальний попит на гроші 6. Фондові біржі у механізмі функціонування грошового ринку 7. Цінні папери як грошові документи
4	Тема 4. Грошові системи та товарні біржі 1. Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. 2. Основні типи грошових систем та їх еволюція. 3. Системи металевих обігу (біметалізм та монометалізм). 4. Форми організації безготівкових розрахунків. 5. Вексель як спосіб розрахунків на умовах відстрочки платежу

	<p>6. Поняття, види, функції товарних бірж</p> <p>7. Операції та угоди на товарних біржах</p>
5	<p>Тема 5. Інфляція та грошові реформи.</p> <p>1. Сутність та закономірності розвитку інфляції</p> <p>2. Види інфляції</p> <p>3. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика</p> <p>4. Дискусії щодо використання «регульованої інфляції» в подоланні економічної кризи.</p> <p>5. Поняття, цілі та види грошових реформ.</p> <p>6. Особливості проведення грошової реформи в Україні</p>
6	<p>Тема 6. Валютний ринок і валютні біржі.</p> <p>1. Валютний ринок: суть та характеристика складових елементів. Основні види валютних операцій.</p> <p>2. Поняття валюти, її призначення та сфери використання. Види валюти та їх характеристика. Суть валютних відносин.</p> <p>3. Валютні курси та конвертованість валют. Механізм забезпечення конвертованості валюти.</p> <p>4. Валютні біржі, види, функції та операції.</p> <p>5. Форекс</p> <p>6. Розвиток валютних бірж в Україні</p>
7	<p>Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика.</p> <p>1. Механізм формування пропозиції грошей.</p> <p>2. Рівновага на грошовому ринку та відсоток. Фактори, які визначають рівновагу на грошовому ринку.</p> <p>3. Державне регулювання грошового обороту та місце в ньому грошово-кредитної політики.</p> <p>4. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.</p> <p>5. Монетизація бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні</p>
8	<p>Тема 8. Роль грошей у стимулюванні розвитку бізнесу</p> <p>1. Характеристика особливостей функціонування ринкової економіки.</p> <p>2. Принципи функціонування ринкової економіки та бізнесу.</p> <p>4. Передавальний механізм впливу грошей на бізнес: поняття, структура, характеристика окремих каналів.</p> <p>5. Особливості передавального механізму в трансформаційній економіці України..</p>
9.1	<p>Тема 9. Теорія грошей</p> <p>Металістична теорія грошей</p> <p>Номіналістична теорія грошей</p> <p>Кількісна теорія грошей</p>
9.2	<p>Тема 9. Теорія грошей</p> <p>Дж. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей</p> <p>Сучасний монетаризм</p> <p>Сучасне кейнсіанство.</p>

10	<p>Тема 10. Сутність, форми, функції, види кредиту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні передумови та економічні чинники виникнення кредиту 2. Необхідність і сутність кредиту. Форми кредиту 3. Функції кредиту 4. Види кредиту
11	<p>Тема 11. Кредити у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжгосподарський кредит 2. Банківський кредит 3. Споживчий кредит 4. Міжнародний кредит 5. Поняття економічних меж кредиту, їхні види, причини порушення. 6. Кредитні відносини та інфляція
12	<p>Тема 12. Теоретичні засади процента.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позичковий процент 2. Чинники впливу на розмір ставок за кредит 3. Функції та види позичкового проценту 4. Характеристика номінальної і реальної ставки відсотка
13	<p>Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення і види фінансового посередництва 2. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва 3. Небанківські фінансово-кредитні установи 4. Договірні фінансові посередники 5. Інвестиційні фінансові посередники 6. Міжбанківські об'єднання та їх роль у діяльності кредитної системи. 7. Правове забезпечення фінансово кредитних інститутів
14.1	<p>Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків (Заняття 1).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків 2. Статутний фонд банку і порядок його формування. 3. Етапи системи банківського кредитування. 4. Документи, що необхідні для оцінки фінансового стану позичальника.
14.2	<p>Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків (Заняття 2).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пасивні операції банків 2. Активні операції банків 3. Банківські послуги 4. Стабільність банків та механізм її забезпечення
15	<p>Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Центральний банк. Його походження і призначення. 2. Функції центральних банків 3. Становлення та система управління НБУ 4. Грошово-кредитна політика НБУ 5. Європейська система центральних банків
16	<p>Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх підтримка бізнесу в Україні</p>

1. Характеристика міжнародних валютно-кредитних установ.2. Міжнародні фінансові інститути.3. Міжнародні розрахунки.4. Характеристика платіжного балансу.5. Міжнародний валютний фонд та його діяльність в Україні6. Світовий банк7. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції8. Європейський банк реконструкції та розвитку

3.3. Завдання для самостійної роботи

Питання, які виносяться на самостійну роботу

Назва теми	Питання
1. Сутність і функції грошей	Основні властивості грошей. Необхідність грошей у товарному господарстві, як суперечність товару вкладений в нього праці. Механізм формування споживчої і мінової вартості. Різниця між паперовими та
2. Грошовий обіг і грошові потоки	Складові базових грошей. Рівень монетизації економіки. Гроші в обороті України. Неповноцінні гроші. Засоби платежу які обслуговують грошовий оборот України.
3. Грошовий ринок та фондові біржі	Місце грошового ринку в структурі грошового обороту, роль грошового ринку в економіці. Характеристика взаємозв'язку національного та світового фінансового ринків. Основні аспекти впливу міжнародного фінансового ринку на вітчизняний ринок капіталів. Цінні папери як грошові документи
4. Грошові системи та товарні біржі	Характеристика грошової системи ринкового типу, та не ринкового типу. Характеристика грошової системи відкритого та закритого типу. Методи регулювання грошового обігу. Особливості грошової системи України.
5. Інфляція та грошові реформи	Методи стабілізації валют. Грошова реформа в Україні та особливості її проведення.
6. Валютний ринок і валютні біржі	Золотовалютна світова система. Характерні риси Європейської валютної системи. Фактори коливання валютних курсів в умовах паперово-грошових систем. Основні форми валютних обмежень. Характеристика міжнародних розрахунків. Визначення та структура міжнародного ринку позичкових капіталів. Характеристика валютних бірж.
7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	Форми залучення і розміщення вільних ресурсів кредитних інститутів на міжбанківському ринку. Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі монетаристської теорії. Вплив знецінення ощадних вкладів населення на економіку країни. Обставини відхилення реальної процентної ставки від номінальної, та його вплив грошовий ринок.
8. Роль грошей у стимулюванні розвитку бізнесу	Гроші – це «мова ринку», а грошові потоки – це «кровоносна система економіки». Ринок та держава. Роль держави у творенні грошей. Роль грошей як інструмента регулювання економіки та стимулювання розвитку бізнесу.
9. Теорія грошей	Суть «трансакційного варіанта» кількісної теорії грошей. Причинно-наслідкові зв'язки рівняння обміну. Суть

	«кембріджської версії» кількісної теорії грошей. Тлумачення формули А. Пігу. Відмінність монетаризму від кейнсіанських поглядів на грошовий механізм. Теорія раціональних сподівань та ефективні ринки капіталів.
10. Сутність, форми, функції, види кредиту	Особливість прояву розвитку кредиту в різних галузях народного господарства. Еволюція кредитних відносин. Відмінність лихварського кредиту від кредиту що функціонує при капіталізмі.
11. Кредити у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	Поняття “міжнародного кредиту”. Джерела утворення кредиту в суспільстві, форми комерційного банківського, споживчого, державного та міжнародного кредиту. Фактори впливу на зміну процентної ставки.
12. Теоретичні засади процента.	Особливості зміни норми відсотка залежно від фази промислового циклу. Визначення базової ставки відсотка. Ціна акції. Вартість облігації. Історія виникнення позичкового капіталу. Ситуація з лихварським капіталом в Україні.
13. Фінансове посередництво грошового ринку.	Функції фінансових посередників і грошовий ринок як фактор трансфер націй, заощаджень та інвестицій. Депозиторські установи. Ощадні установи контрактного типу. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Інвестиційні посередники. Інвестиційний банк. Іпотечний банк. Житловий банк. Фінансова компанія.
14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	Доходи банків, їх структура, джерела формування. Витрати банків, їх склад та структура. Характеристика банківських резервів, їх призначення. Банківський прибуток, порядок його розподілу та використання. Основні показники діяльності банків. Банківський нагляд та процедура банкрутства.
15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	Незалежність НБУ і яке вона має значення. Відносини НБУ з органами державної влади. Роль і завдання внутрішнього аудиту. Створення і розвиток банківської системи України.
16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх підтримка бізнесу в Україні	Європейський інвестиційний банк. Міжнародну асоціацію розвитку; Міжнародну фінансову корпорацію та Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій.

Суттєву роль у формуванні творчого потенціалу майбутніх економістів відіграє участь студентів в організованій і систематичній науково-дослідницькій роботі. Науково-дослідницька робота студентів – це

інтелектуальна праця, спрямована на придбання знань, умінь та навичок студентів з виконання науково-дослідницької роботи, які у майбутньому будуть використані економістами підприємства.

Виконання індивідуальної навчально-дослідної роботи передбачено у вигляді розрахунково-аналітичної роботи.

Теми наступні:

1. Вплив внутрішніх цін на валютний курс.
2. Вплив попиту на імпорتنі товари на валютний курс.
3. Вплив реального обмінного курсу на конкурентоспроможність економіки країни.
4. Вплив продуктивності економіки країни та валютний курс.
5. Вплив національних процентних ставок на валютний курс.
6. Чинники реальних грошових залишків.
7. Вплив політичних циклів на грошово-кредитну політику НБУ
8. Вплив внутрішніх цін на інвестиційний процес.
9. Вплив внутрішніх цін на чистий експорт.
10. Інфляція та безробіття.
11. Чинники кризи на ринку нерухомості: на прикладі України
12. Вплив пропозиції грошей на надання позичок.
13. Вплив процентних ставок на тривалі споживчі видатки.
14. Вплив пропозиції грошей на тривалі споживчі видатки.
15. Вплив багатства на споживання.
16. Вплив пропозиції грошей на споживання.
17. Вплив пропозиції грошей на курси акцій.
18. Вплив пропозиції грошей на видатки на житлове будівництво.
19. Вплив валютного курсу на чистий експорт.
20. Чинники фінансової кризи: перспективи для України.
21. Теорія ефективних ринків та її емпірична перевірка.
22. Таргетування інфляції
23. Чинники інфляційних процесів
24. Зовнішні фактори грошово-кредитної політики України
25. Вплив довіри населення на результативність монетарної політики.

Рекомендована структура розрахунково-аналітичної роботи: вступ, теоретична частина, емпірична частина, висновки, список використаних джерел.

У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, мету, задачі, об'єкт та предмет дослідження.

У теоретичній частині необхідно розкрити сутність основних категорій, розглянути моделі, механізми, концепції, погляди вчених.

В емпіричній частині необхідно навести статистичні дані за 12 років, описати їх, побудувати тренди та вивести рівняння трендів, зробити прогноз на наступний період (13 рік) на основі даних рівнянь, виявити зв'язок (або встановити його відсутність) між явищами з використанням кореляційно-регресійного аналізу. У випадку наявності зв'язку, навести пропозиції щодо проведення відповідної політики. У випадку відсутності, розкрити причини

його відсутності.

У висновках необхідно сформулювати найбільш суттєві результати, отримані в ході дослідницького процесу.

Список використаних джерел має бути оформлений згідно вимог, що пред'являються до науково-дослідних робіт, і включати не менше 10-15 джерел.

Розрахунково-аналітична робота виконується у вигляді текстового файлу та друкованого тексту на папері формату А4. Загальний обсяг роботи має складати до 15 сторінок друкованого тексту разом з таблицями та списком використаних джерел.

3.4. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання: проектор, екран,
ноутбук/комп'ютер.

Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint.

Доступ до мережі internet, точка доступу Wi-Fi.

Система електронного навчання Moodle 3.9

Сервіси відеозв'язку: Google Meet, Zoom, Skype

4. Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку

1. Предмет та завдання дисципліни «Гроші і кредит».
2. Товарне виробництво - база існування грошей.
3. Суть грошей як загального еквівалента вартості, як самостійної форми мінової вартості, як форми безпосередньої обмінюваності та речової форми праці.
4. Еволюція грошового товару.
5. Зміст та призначення функції грошей як міри вартості.
6. Зміст та призначення функції грошей як засобу утворення скарбів і накопичень.
7. Зміст та призначення функції грошей як засобу платежу.
8. Функція світових грошей.
9. Сутність та економічна основа грошового обігу.
10. Модель грошового обігу.
11. Грошові потоки та їх балансування.
12. Рух грошей в безготівковій формі.
13. Принципи організації безготівкових розрахунків.
14. Форми безготівкових розрахунків.
15. Грошова маса, грошова база та грошові агрегати.
16. Швидкість обертання грошей.
17. Підпорядкування наявного готівкового обігу об'єктивному закону грошового обертання.
18. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
19. Сектори фінансування грошового ринку.
20. Структура грошового ринку.
21. Схема системної структуризації грошового ринку.
22. Попит на гроші.
23. Мотиви попиту.
24. Пропозиція грошей.
25. Чинники зміни коефіцієнта мультиплікатора
26. Суть грошової системи.
27. Елементи грошової системи.
28. Типи грошової системи.
29. Система металевих обігу.
30. Три різновиди золотого монометалізму: золотомонетний; золотозливковий; золотовалютний.
31. Системи паперово-кредитного обігу.
32. Характерні риси сучасних грошових систем.
33. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обороту.
34. Форми інфляції. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика.

35. Дефляційна політика (регулювання попиту) та політика доходів.
36. Грошова реформа як засіб радикальних змін грошової системи.
37. Суть валютного ринку та основи його функціонування.
38. Сутність валюти та валютних відносин.
39. Конвертованість валюти.
40. Валютний курс та чинники впливу на нього.
41. Регулювання валютного курсу.
42. Валютна система.
43. Розвиток світової валютної системи.
44. Формування валютної системи України
45. Характеристика складових попиту на гроші (попит на гроші як засіб обігу; попит на гроші як засіб збереження вартості).
46. Характеристика тлумачення суті попиту на гроші у працях Дж. М. Кейнса.
47. Сутність трансакційного (операційного) попиту на гроші.
48. Рівняння попиту на гроші.
49. Механізм формування пропозиції грошей.
50. Державне регулювання грошового обороту та місце в ньому грошово-кредитної політики.
51. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.
52. Монетизація бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні
53. Поняття ролі грошей, її відмінності від функцій грошей та методи дослідження її прояву.
54. Відмінності та переваги монетарної економіки перед бартерною як прояв якісного впливу грошей на економіку.
55. Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку: поняття, структура, характеристика окремих каналів.
56. Особливості передавального механізму в трансформаційній економіці України.
57. Основні теорії грошей та їх представники.
58. Характеристика теорії виникнення та розвитку грошових відносин.
59. Металістична теорія грошей.
60. Номіналістична теорія грошей.
61. Кількісна теорія грошей.
62. Дж. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей.
63. Сучасний монетаризм.
64. Цілі монетарної політики.
65. Грошово-кредитна політика України у світлі грошових теорій.
66. Сутність та структура кредиту.
67. Теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча.
68. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту.
69. Стадії та закономірності руху кредиту.
70. Принципи кредитування. Функції кредиту.
71. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

72. Сутність та вимірники процента.
73. Чинники, що впливають на розмір процентної ставки.
74. Поведінка ринкових процентних ставок.
75. Функції та види позичкового проценту.
76. Способи нарахування процентів.
77. Сутність, призначення та види фінансового посередництва.
78. Економічні вигоди фінансового посередництва.
79. Функції банків.
80. Небанківські фінансово-кредитні установи.
81. Договірні фінансові посередники.
82. Інвестиційні фінансові посередники.
83. Призначення та класифікація комерційних банків.
84. Походження та розвиток комерційних банків.
85. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання.
86. Пасивні операції банків.
87. Активні операції банків.
88. Банківські послуги.
89. Стабільність банків та механізм її забезпечення
90. Незалежний статус центральних банків. Функції центрального банку.
91. Становлення та система управління НБУ.
92. Грошово-кредитна політика НБУ.
93. Європейська система центральних банків.
94. Інтеграційні процеси та створення міжнародних фінансово-кредитних установ.
95. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні.
96. Світовий банк.
97. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції.
98. Європейський банк реконструкції та розвитку.

Приклад білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Кафедра менеджменту
Заліковий білет № 0
з курсу «Гроші і кредит»

1. Розкрити правові основи і функції Національного банку відповідно до Закону України «Про Національний банк України»:
2. Проаналізувати функції та якісні властивості грошей.
3. Навести особливості валютної політики та валютного регулювання в Україні.
4. Розв'язати задачу. На основі даних розрахуйте інфляційний податок: темп інфляції складає 20% на рік, готівка – 5 млрд. гр. од., депозити 15 млрд. гр. од. Номінальна процентна ставка – 15%.

Розробник

канд. екон. наук, доцент
кафедри менеджменту
Завідувач кафедри менеджменту,
д-р. наук з держ. упр., доцент (б.в.з.)

Нетудихата К.Л.

Стоян О.Ю.

5. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Вид робіт	Максимальна кількість балів
1. Підготовка до семінарських занять за лекційним матеріалом та виконання завдань на семінарських заняттях (18 семінарських заняття *2 бала)	36
2. Підготовка та захист аналітично-розрахункової роботи студентом (1 робота*18 балів)	22
3. Підготовка до виконання 2 контрольних робіт (2 роботи*6 балів)	12
Залік	30
Загалом	100

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Оцінювання роботи студентів протягом семестру здійснюється відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки ЧНУ імені Петра Могили» під час проведення заходів поточного та підсумкового контролю за рівнем засвоєння ними знань з дисципліни, що викладається. Механізми поточного і підсумкового контролю працюють у напрямках створення необхідної мотивації:

- поточний контроль створює мотив до постійної систематичної самостійної творчої праці,
- вихідний контроль створює стимули до отримання знань, формує відповідальність за кінцевий результат.

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу. Матеріали подано на: <http://moodle3.chmnu.edu.ua/course/view.php?id=10666>

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль. Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у таких формах:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських занять.
2. Підготовка та захист аналітично-розрахункової роботи студентом.
3. Проведення поточного контролю.
4. Проведення заліку.

Оцінювання знань студентів під час семінарських, практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу навчальної дисципліни; відвідування занять;
- в) рівень підготовки до семінарських занять;

б) володіння знань предметної області при проведенні відповідних розрахунків.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Оцінювання знань студента під час семінарських занять

Студент здійснює підготовку до семінарських занять за лекційним матеріалом, виконує завдання на семінарських заняттях. Кожне семінарське заняття оцінюється у 2 бали.

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання	Критерії оцінки
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Проведення поточного контролю. Контрольні роботи виконуються самостійно кожним студентом на протязі семестру. Вибір варіантів здійснюється вибірково. Робота повинна виконуватися письмово протягом відведеного терміну та подається на перевірку викладачеві.

Кожна контрольна робота оцінюється у 6 балів. За вірну відповідь на 1 питання студенту нараховується 2 бали..

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Виконання письмового завдання	Критерії оцінки
5-6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.
3-4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
2-1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Приклад контрольної роботи № 1

1. Розкрити терміни: депозитні гроші, бланковий кредит, обов'язкові банківські резерви
2. Охарактеризувати еволюцію форм грошей, різновиди неповноцінних грошей.
3. Розкрити поняття, призначення, елементи валютних систем. Надати оцінку розвитку валютної системи в Україні.

Приклад контрольної роботи № 2

1. Функції банків
2. Пасивні операції банків.
3. Грошово-кредитна політика НБУ.

Студент обирає аналітично-розрахункову роботу за затвердженим переліком тем, здійснює її підготовку та доведення її результатів до аудиторії. Отримає питання від аудиторії. Максимальна кількість балів – 22.

Критерії оцінки знань студентів за підготовку та захист аналітично-розрахункової роботи

Бали	Критерії оцінки
17-22	Студент в повному обсязі розкрив питання, провів відповідні розрахунки, зробив коректні висновки, якісно оформив теоретичну та емпіричну частину, вчасно виконав. Успішно захистив результати дослідження.
11-16	Студент достатньо повно розкрив питання, провів відповідні розрахунки, зробив висновки, якісно оформив теоретичну та емпіричну частину, вчасно виконав. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
6-10	Студент в цілому розкрив питання, провів відповідні розрахунки, зробив висновки, більш менш якісно оформив теоретичну та емпіричну частину. Але робота без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без

	використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
1-5	Студент не в повному обсязі розкрив питання, провів відповідні розрахунки, зробив висновки, не якісно оформив теоретичну та емпіричну частину. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал, недостатньо розкриває зміст питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	Не підготував аналітично-розрахункову роботу.

Проведення підсумкового контролю знань. Результатом вивчення дисципліни виступає залік. Умовою допуску до підсумкового контролю знань є позитивні оцінки з поточного контролю знань, Контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру становить 70 балів. На залік відповідно відводиться максимальна кількість балів - 30 балів.

Заліковий білет складається з трьох питань. За кожну правильну відповідь за теоретичним завданням студент отримує 10 балів.

6. Рекомендовані джерела інформації

6.1. Основні:

1. Алексеев І.В., Бондарчук М.К. Гроші та кредит: навч. посібник – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 216 с.
2. Коваленко Д. І., В.В. Венгер. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В.В. Венгер – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 578 с. [Електронний ресурс].
3. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
4. Шевчук І.Л., Ставерська Т. О., Близнюк О.П. Гроші та кредит: курс лекцій для підготовки бакалаврів – Х.: ХДУХТ, 2016 [Електронний ресурс] http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1564/3/%D0%B4%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D1%82KURS_GROSHI_CREDYT_10.pdf
5. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навчальний посібник – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с.

6.2. Додаткові:

1. Черкашина К.Ф. Гроші і кредит: в схемах та таблицях [Текст]: навчальний посібник / К. Ф. Черкашина, Л. Ю. Сисоєва. — Київ. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. – 214 с.
2. Швець В. Я. Гроші та кредит : навч. посіб. / В. Я. Швець, Н. Ф. Єфремова, О. І. Чічкань ; М-во освіти і науки України, Дніпродзержин. держ. техн. ун-т. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. – 301с.